

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Een oordeel over een beding in polisvoorwaarden: een ongelukkige uitkomst

Krans, H.B.

Citation

Krans, H. B. (2019). Een oordeel over een beding in polisvoorwaarden: een ongelukkige uitkomst. *Nederlands Tijdschrift Voor Burgerlijk Recht*, 2019(4), 159-160. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/78799>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/78799>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Een oordeel over een beding in polisvoorwaarden: een ongelukkige uitkomst

H.B. Krans, datum 15-04-2019

Datum

15-04-2019

Auteur

H.B. Krans^[1]

Folio weergave

[Download gedrukte versie \(PDF\)](#)

JCDI

JCDI:ADS47848:1

Vakgebied(en)

Civil recht algemeen (V)

Een natuurlijk persoon oefent als zelfstandig ondernemer een beroep of bedrijf uit en sluit een arbeidsongeschiktheidsverzekering af. De polisvoorwaarden bij die arbeidsongeschiktheidsverzekering bevatten een beding over de bepaling van de mate van arbeidsongeschiktheid. Krachtens dat beding wordt de mate van arbeidsongeschiktheid vastgesteld op basis van een rapportage van door de verzekeraar aangewezen deskundigen. De verzekerde wordt, nog steeds krachtens het beding, geacht de vaststelling van de verzekeraar te hebben aanvaard als hij niet binnen 30 dagen bezwaar maakt.^[2] De bepaling is kennelijk gebruikelijk in particuliere arbeidsongeschiktheidsverzekeringen.^[3] Kan dat beding door de beugel? Dat is de inzet van een prejudiciële procedure waarin de Hoge Raad op 28 september 2018 oordeelde.^[4]

De rechtbank stelt zes prejudiciële vragen en vraagt onder meer of deze bepaling in de algemene polisvoorwaarden een oneerlijk beding is. De kern van de antwoorden van de Hoge Raad is dat die bepaling een algemene voorwaarde is, maar niet onredelijk bezwarend. Het antwoord wordt stapsgewijs opgebouwd.

De Richtlijn oneerlijke bedingen is slechts van toepassing op overeenkomsten met consumenten.^[5] De Hoge Raad oordeelt dat in een geval als waarop de vragen betrekking hebben de betrokkene de overeenkomst is aangegaan als consument. Doel van de verzekering is immers dat de ondernemer, zoals de Hoge Raad met recht overweegt, op alternatieve wijze in zijn levensonderhoud kan voorzien als de optie om via zijn beroep of bedrijf geld te verdienen wegvalt.^[6] Andere voorwaarde voor toepassing van de richtlijn is dat het geen kernbeding betreft. De desbetreffende bepaling is volgens de Hoge Raad geen kernbeding.^[7] Het beding kan dus inderdaad aan de richtlijn worden getoetst. Deze beide stappen lijken me juist.

Vervolgens legt de Hoge Raad het beding uit. De in de eerste zin van het beding beschreven procedure leidt volgens de Hoge Raad tot een standpunt van de verzekeraar waartegen de verzekerde bezwaar kan maken en dat hij (al dan niet na onderzoek door een door hemzelf ingeschakelde deskundige) ter beoordeling kan voorleggen aan een klachtencommissie of de rechter, ook indien hij de in het beding genoemde bezwaartermijn niet heeft benut. Het doel van die termijn is het bevorderen van een vlotte afhandeling. Aan het niet benutten van de termijn is geen sanctie verbonden, zo volgt uit die uitleg.^[8] Aldus uitgelegd is het beding geen vaststellingsovereenkomst of bewijsovereenkomst. Een andere uitleg had echter ook gekund en wellicht zelfs meer voor de hand gelegen. De Hoge Raad gaat in zijn uitspraak in op uitleg *contra proferentem*.^[9] Die regel van regel betekent niet dat altijd de voor de consument meest gunstige uitleg prevaleert, maar duidelijk is dat deze uitleg in elk geval niet ten voordele van de consument uitvalt.^[10] Denkbaar is ook dat consumenten het beding anders ervaren dan als thans uitgelegd door de Hoge Raad.

Nadat het beding is uitgelegd komt de vraag naar de eventuele oneerlijkheid aan de orde. De Hoge Raad hecht bij het oordeel daaromtrent veel waarde aan de vergelijking met hetgeen zou gelden indien het beding niet zou zijn overeengekomen en benoemt twee verschillen. Dat de verzekeraar op zijn kosten onderzoek laat doen naar arbeidsongeschiktheid is een verschil dat in het voordeel van de verzekerde is, aldus de Hoge Raad. Een tweede verschil betreft een nadeel voor de verzekerde. Aldus wordt een rapport verkregen op de totstandkoming waarvan de verzekerde geen invloed heeft kunnen uitoefenen, noch wat betreft de keuze van de deskundigen, noch wat betreft de te beantwoorden onderzoeksvragen. De Hoge Raad relativeert dat nadeel met de stelling dat het een partij-rapport is en dat de verzekerde de mogelijkheid heeft uitkomsten met een eigen rapport te betwisten.^[11]

De stapsgewijze opbouw van het arrest, en het uiteenrafelen van uitleg en oneerlijkheidsoordeel vertroebelen mijns inziens hier echter de blik. Gevolg van deze stapsgewijze benadering (het 'uiteenrafelen') en de beantwoording van deze

afzonderlijke vragen is dat de beslissing onder de streep mijns inziens ongewenst uitvalt.

Eerst wordt het beding zo uitgelegd dat het geen vaststellingsovereenkomst of bewijsovereenkomst is. Op basis van die uitleg wordt vervolgens vastgesteld dat het beding door de beugel kan. Bij het lezen van die beslissingen bekwam mij het gevoel: het kan, maar het had evengoed (zo niet beter) anders gekund. Het eindresultaat is thans dat een verzekerde geconfronteerd kan worden met een rapportage van door de verzekeraar ingeschakelde deskundigen. Voor het rapport dat dan op tafel ligt, heeft de verzekerde dan niet hoeven betalen. Maar die argumenten overtuigen mij niet in het licht van de niet betrokkenheid van de verzekerde in de fase van het laten opstellen van het rapport. De keuze van de deskundige of deskundigen is niet aan de verzekerde voorgelegd. Ook de vragen zijn niet met de verzekerde besproken. Zonder dit beding is het aan de verzekerde om te bewijzen dat en in welke mate hij arbeidsongeschikt is in de zin van de arbeidsongeschiktheidsverzekering.^[12] Het feitelijke resultaat kan thans zijn dat de verzekerde feitelijk min of meer 'opbokst' tegen een rapport dat is opgesteld door personen die hij niet heeft gekozen en die onderzoek hebben gedaan naar vragen die hij niet heeft opgesteld en waarover hij niet is gehoord.^[13] Ook denkbaar is dat de verzekerde zich niet bewust is van deze rechtspraak, zich niet realiseert dat het een rapport van een partijdeskundige is en daarom afziet van verdere actie. En ondertussen gaat het om de arbeidsongeschiktheid van de verzekerde.

Het eindresultaat acht ik ongelukkig.^[14] Als het beding anders was uitgelegd, bijvoorbeeld door het wel als vaststellingsovereenkomst of bewijsovereenkomst te kwalificeren, zou het oneerlijkheidsoordeel mogelijk anders zijn uitgevallen. Het is de combinatie van uitleg en oneerlijkheidsoordeel die hier mijns inziens de doorslag heeft gegeven. Door de bijna caleidoscopische benadering is de kern van de zaak uit beeld geraakt.

Voetnoten

[\[1\]](#)

Citeerwijze: H.B. Krans, 'Een oordeel over een beding in polisvoorwaarden: een ongelukkige uitkomst', *NTBR* 2019/10, afl. 4.

[\[2\]](#)

Het beding luidt als volgt: 'Zolang verzekerde arbeidsongeschikt is, zullen de mate van arbeidsongeschiktheid, de omvang van de uitkering en de periode waarvoor deze zal gelden, worden vastgesteld aan de hand van gegevens van door de maatschappij aan te wijzen medische en andere deskundigen. Van deze vaststelling zal telkens zo spoedig mogelijk na ontvangst daarvan aan verzekeringnemer mededeling worden gedaan. Indien verzekeringnemer niet binnen 30 dagen zijn bezwaar kenbaar heeft gemaakt, wordt hij geacht het standpunt van de maatschappij te aanvaarden.'

[\[3\]](#)

Vergelijk A-G Hartlief in diens conclusie sub 1.1. E.J. Wervelman spreekt in zijn noot bij dit arrest van een 'alleszins gebruikelijke bepaling in particuliere arbeidsongeschiktheidsverzekeringen' (*JA* 2018/176).

[\[4\]](#)

HR 28 september 2018, ECLI:NL:HR:2018:1800.

[\[5\]](#)

Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (*PbEU* 1993, L 95/29). Het begrip consument wordt gedefinieerd in art. 2 sub b van de richtlijn.

[\[6\]](#)

R.o. 3.4.3.

[\[7\]](#)

Zie in het bijzonder rechtsoverweging 3.5.4.

[\[8\]](#)

R.o. 3.7.7.

[\[9\]](#)

R.o. 3.7.5-3.7.7.

[\[10\]](#)

Zie over uitleg *contra proferentem* van algemene voorwaarden Jac. Hijma, *Algemene voorwaarden* (Monografieën BW, nr. B55, Deventer: Wolters Kluwer 2016/23a).

[\[11\]](#)

R.o. 3.8.6.

[\[12\]](#)

R.o. 3.8.5.

[\[13\]](#)

Overigens laat de Hoge Raad juist ook op dit punt van de wenselijkheid van het gebrek aan inspraak bij de aanwijzing van een deskundige en de aan

deze te stellen vragen twijfel doorklinken (r.o. 3.8.7).

[14]

Dat het beding gebruikelijk is, doet naar mijn idee geenszins af aan de ongelukkigheid van de uitkomst van de beslissing.